

Het wordt tijd dat we creativiteit leren waarderen

Kijken, kijken, maar niet kopen

Het was al geen vetpot, het zelfstandig kunstenaarschap. Maar met de nieuwe maatregelen van het kabinet dreigen zelfstandige makers het nog zwaarder te krijgen. Hoe krijgen we onze samenleving zo ver dat we niet alleen naar artiesten en kunst willen kijken en luisteren, maar er ook voor willen betalen?

Een eerlijke beloning voor de arbeid én voor de creatieve prestatie die je hebt geleverd. Voor de kwaliteit van de kunst die je met je eigen hart, hoofd, handen hebt gecreëerd. Het klinkt vrij normaal. Want we kijken of luisteren er met zijn allen maar wat graag naar. En zelf willen we ook graag dat ons salaris wordt gestort of onze facturen binnen veertien dagen worden betaald. En toch uiteten we onze waardering voor het werk van

kunstenaars nauwelijks in harde euro's. En als de arbeid al betaald wordt, gaat men er vaak al te gemakkelijk vanuit dat de creatieve prestatie (auteursrecht!) in de prijs is inbegrepen. Mensen lezen massaal e-books zonder ervoor te betalen, voor online muziek en films betalen ze eigenlijk een schijntje en tijdens festivals betalen ze liever de drank dan de artiest. Dat is niet zonder gevolgen. Uit onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP)

blijkt dat 220.000 mensen met een baan onder de armoedegrens leven, terwijl de economie bloeit. Vooral in de creatieve en culturele sector bungelen werkenden onderaan de economische ladder.

Het gaat op alle fronten mis

Maar een laag inkomen valt niet alleen de 'consument' te verwijten. Terwijl minister Van Engelshoven (Cultuur) samen met de sector juist de positie van werkenden probeert te verbeteren, doet haar collega Hoekstra (Financiën) precies het tegenovergestelde: Van Engelshoven stelde de Fair Practice Code in als beoordelingsstoets voor subsidieverstrekkers, Hoekstra beperkt de zelfstandigenaftrek, een belastingregeling voor zelfstandig ondernemers,

en schafte de afdrachtvermindering in de Kleine Ondernemersregeling (KOR) af, waardoor zzp'ers vanaf 2020 geen korting meer krijgen op de door hen af te dragen btw. Tel je daarbij de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV) op, die ineens als een duveltje uit een doosje de pensioenbesprekingen werd binnengeloodst, en je ziet dat de overheid op zijn minst een nogal ambivalent beleid voert. Voor zelfstandig kunstenaars betekent het vooral: meer verplichtingen, hogere kosten, minder belastingvoordeel en (nog) geen enkele verbetering in hun sociale zekerheid.

Fair Practice moet het nieuwe normaal worden

Het zou helpen als kunstenaars, artiesten en anderen de verant-

woordelijkheid nemen om hun diensten niet te goedkoop en niet onder de kostprijs aan te bieden. Maar ook producenten en opdrachtgevers moeten worden aangesproken. Zij zetten de kunstenaar niet zelden onderaan de begroting. Toch zijn er lichtpuntjes. In hoger beroep verklaarde de Raad van State de Kunstenbond en de werknemers van het Metropole Orkest alsnog ontvankelijk in hun bezwaarprocedure bij het ministerie (zie p.36). Ook het meldpunt Unfair Practice van de Kunstenbond blijkt een zet in de goede richting.

Het leidde dit voorjaar tot een hausse aan klachten van zelfstandigen en tot enige commotie onder werkgevers. Not amused, doordat zij in een kwaad daglicht werden gesteld. Maar het leidde in ieder geval tot zelfreflectie en in een enkel geval zelfs tot het alsnog betalen van een redelijke vergoeding. En al is de praktijk nog vaak 'unfair', achter de nieuwe Fair Practice Code schuilt een wereld van goede bedoelingen. De code wordt in de sector breed omarmd. Subsidieverstrekkers gaan in opdracht van de minister, met de code in de hand, nieuwe aanvragen voort-

aan beoordelen op het eerlijkheidsgehalte van de vergoeding voor de kunstenaar. Een tool gaat hen daarbij vanaf 1 oktober helpen. Caspar de Kieffe van de Kunstenbond is nauw betrokken bij de ontwikkeling. Hij wijst erop dat de tool als bedoeling heeft om de positie van werkenden in hun aanvraag op niveau te krijgen. Zo moet Fair Practice het nieuwe normaal worden. En dat is hard nodig, zegt ook Peter van den Bunder, eveneens belangenbehartiger bij de Kunstenbond. 'We zitten in de meest competitieve markt die je kunt voorstellen. Je hebt vaak

te maken met collega-aanbieders die onder jouw prijs duiken. Tegelijkertijd krimpen de budgetten van traditionele productiebedrijven en staan de podia in Nederland onder druk. Dan kunnen festivals en podia nog zo goed bezocht worden, maar wij zien nog weinig reden tot optimisme. Als wij, en dan bedoelik de werkgevers, de bezoekers én de overheid, niet gewoon gaan betalen voor creativiteit, blijven de creatieve zzp'ers de klappen vangen.'

Michiel Jongewaard

- ingezonden mededeling -

www.unfairpractice.nl

Meldpunt Unfair Practice

De Fair Practice Code voor de culturele en creatieve sector, die moet zorgen voor een toekomstbestendige sector, moet binnenkort worden toegepast door werkgevers en opdracht-

gevers. Het meldpunt Unfair Practice van de Kunstenbond verzamelt klachten van mensen die werkzaam zijn in de culturele en creatieve sector over ondermeer te lage tarieven, oneer-

lijke voorwaarden of het niet nakomen van afspraken. Het meldpunt is bereikbaar via www.unfairpractice.nl en blijft nog voor onbepaalde tijd geopend.

www.unfairpractice.nl

DUTCH - JAZZ elke zondag 22:00 / 23:00 op Sublime FM

DUTCH - JAZZ

Sena SUBLIME FM